

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő:
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

A kolibri . . .

Az iparművészeti kiállítás megnyitására.

Meglepő látványosságok.

Debrecen, április 7.

Nagy érdeklődés mellett, — előkelő küldöttségek részvételével nyitották meg az illetékesek a debreceni iparművészeti kiállítást, melynek elrendezéséért, a meglepő urilakosztály tervezetért Györgyi Dénes mérnököt, a kiváló értékű iparművészt illeti elsősorban az elismerés, kinek a fáradozásában az iparkamara részéről Rácz Lajos segédtitkár lelkesen osztozott.

Valóságos meglepetés volt ezen kiállítás gazdagsága minden jelenlévőre.

Fájdalom, még mindig úgyvagyunk a magyar műparral, a magyar iparművészettel, hogy még mindig nem ösmerjük, még mindig nem becsüljük a magunk erejét, még mindig lehetetlennek tartjuk, hogy innét Magyarországról is származhatik valami elismerésreméltó.

Rövid, de jellemző példát mondok a mi kishitűségünkre, ami bizalmatlanságunkra . . .

A kiállított ötvösművek között ott tündöklök egy nemes fémből készült, zománcozott, ékkövekkel kirakott piciny kis ládika is, a budapesti Krausz-testvérek ötvösmester-cég remeke.

Ez az ékkövekkel kirakott, a kolibri madár tollazatának szinpompájában ragyogón zománcozott ládikó magában véve egy csodaszép műremek. Ám, igazi tündérvjátékot üz velünk, midőn a ládika ajtaját felpattintja az ötvösmester.

Alig babszem nagy madárka ugrik ki a ládikából. Nemes fémből készült bővöletes szép színekkel zománcozott kicsiny madár alak. Ez az igazán csodás műipari alkotás, lágyan, bájosan emelgeti ragyogó színes szárnyacskáit. Mozog a fejcskéje. Mintha csak eleven volna ez az apró csoda. Iciny-piciny csőröcskéjével is pipegni kezd, majd a *kis kolibri torkából* csattogva csendül fel az andalító szép madár-dal. Megtévesztésig természetesen és gyönyörűen. . . . Mintha csak eleven volna ez az iciny-piciny iparművészeti csoda alkotás?

— Ez már boszorkányság! mondotta az egyik.

Mert tömegesen bámulták ezt az ötletes, bájos kis alkotást. A közfelfogást mégis leghivebben fejezte ki az a kételkedő hang és kérdés, melyet egyik vidéki barátunk nyilvánított az éneklő

csodáról, a szárnyát, csőrét mozgó kis kolibriról . . .

— *Ezt nem német csinálta, ugy-e?* Szegény kis árva kolibri! Sokónk, legtöbbszörnek a felfogásában és tudatában *ilyen kis kolibri madár a magyar ipar is!* Még a miénket sem ösmerjük. Nem hiszünk még a magunk erejében és alkotásaiban sem. Holott csak a debreceni iparművészeti kiállításon is láthatjuk, hogy sasmadár szárnyakat bontogat már ez az erő, az ifju erővel haladó magyar ipar, iparművészet csodás ereje.

Mi azért még többször is vissza fogunk térni ennek a csodás gazdag kiállításnak a méltatására. Noha, most a kamara részéről oly előzékenyen körültekintéssel kiadott „hivatalos adatokat” közöljük csak tudósítás alakjába foglalva. Eleget mondanak ezek is a debreceni iparművészeti kiállításról, melynek megnyitását Kossuth Ferencz és Apponyi Albert miniszterek is képviselték magokat.

A megnyitó ünnep vendégei.

Ma délelőtt nyílt meg nagy ünnepélyességgel az iparművészeti kiállítás, melyet az Országos Magyar Iparművészeti Társulat közreműködésével a kerületi kereskedelmi és iparkamara rendezett.

A kiállítást megnyitó ünnepi gyűlés a Kereskedő Társulat dísztermében 10 órakor kezdődött. A díszes, diadalíves kapuzaton át nagy tömegben gyűlt a közönség, mely rendkívül érdeklődést tanúsított a megnyitást iránt.

Jelen voltak: Szűry János miniszteri tanácsos, Rambovszky Jenő miniszteri osztálytanácsos és Pechar Gusztáv iparfelügyelő, a kereskedelemügyi miniszter képviselőjében; a védnökök közül Weszprémy Zoltán (egyszersmind Apponyi Albert miniszter képviselőjében is), ifj. Perényi Zsigmond báró, Vay Gábor gróf, Falussy Árpád dr. főispánok, Kovács József, Debreczen város polgármestere. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat küldött-ségének tagjai: Alpár Ignác, Zsolnai Miklós, Nádler Róbert, Kopely Döme, Czako Elemér. Az Országos Kiállítási Központ főtitkára és az Országos Iparegyesület igazgatója: Gelléri Mór. Gyömrői Manó, Sugár Ignác kamarai titkár, Némethy János belügyminiszteri tanácsos. A máramarosmegyeiek küldöttségében Szabó Sándor alispán és Balogh Mihály nagyrépost is megjelentek. Helyből jelen volt a város és Hajdumegye tisztviselő kara, közhatóságok és intézetek vezetői, közöttük dombrádi Nagy Gábor ezredes, a csendőrkörlet parancsnoka. Ezenkívül virágos kalapok nagy száma, előkelő hölgyközönség is.

A megnyitás.

A gyűlést Szent-Királyi Tivadar kamarai elnök nyitotta meg, üdvözölve a közönséget. Kinyilvánította, hogy a kamara kívánta az ünnepélyes alkalmat, hogy a kereskedelemügyi miniszter ur és Debreczen város anyagi támogatásáért, a védnökök erkölcsi támogatásáért

és az Iparművészeti Társulat önzetlen, buzgó közreműködéséért háláját kifejezhesse.

Utána Alpár Ignác, az Iparművészeti Társulat alelnöke üdvözölte a kamarát és a rendezőseget.

Weszprémy Zoltán főispán a kultuszminiszter üdvözlését tolmácsolta.

Azután Szűry János miniszteri tanácsos a kereskedelemügyi miniszter nevében megnyitotta a kiállítást és a miniszter szerencsekívánatait közölte.

Végül Szent-Királyi Tivadar elnök bemutatta a kiállítás rendezőjét, dr. Rácz Lajost, kinek vezetésével hosszú menet indult az udvari épületekben elhelyezett kiállításba, utközben a társaságról fényképfelvétel készült.

A kiállítás területén.

A kiállítás bejáratánál a közönség a kamarai kerületbeli műiparosok osztályába jut és egyenesen egy modern uri lakásba lép be. A bejáratnál hármastagozatu folyosó vonul, mely a különálló egyes butordarabokat bemutató kiállítóknak van átadva. Néhány szép szekrényt találunk itt. E részben van a jegypénztár és tárgy elárúsító iroda is. E helyről, honnét a lakásba is láthatni, izléses előszobába lépünk, melyet Vankó András debreceni asztalos készített. Innét vezet ajtó a fogadó szobába, mely a világhíres Horti Pál kiváló terve után Vojta Géza debreceni asztalos és Szántó Zsigmond kárpitos alkotása.

Egy modern uri lakás.

Az előszobán át a lakás nagy hall-jába jutunk, melyben ismét egyes butordarabokat találunk, köztük egy börgarnitúrát Köhler Lajos debreceni kárpitostól. Itt pompás hatású a Maróti-tervezet: hatalmas bronz-falikut, mely egyik kiváló dísz a kiállításnak. — Feltűnést keltenek itt egy szekrényben Löfkovits Arthur ékszerész saját készítésű ékszerai.

A hall-ból látni a hatalmas aranyu ebéd-lőbe; ez Horti Pál terve után Schwarc Vilmos debreceni butorgyáros munkája. Tökéletessé teszi a hatást, hogy az ebédlő teljesen fel van szerelve. Árdánházi háziiparosok szötte damaszt, Szandrik-ezüst, Kossuth-üveg és Fischerporcellán teszik teljessé a felszerelést.

Az ebédlő mellett, kedves kis tálaló fülkén keresztül, melynek pompás üvegmozaik ablakai vannak, ügyes és magyar stíliú konyhát látunk; Besenyei Gyula debreceni asztalos terve után műhelye tanoncai csinálták. — A konyha is teljesen fel van szerelve, tűzhellyel és edényekkel.

Továbbmenve uri dolgozószobát találunk; Tátray Lajos tervei szerint Killer Ede debreceni butorgyáros készítette ezt a hatásos berendezést. E fülkében feltűnik Sáfár Miklós debreceni műlakatos vörösrézről domborított díszü órája, amely Förk Ernő tanár terve után készült.

Szemközt társalgót találunk, amelyet Janszky Béla terve szerint Varga József debreceni butorgyáros készített. — Nagyhatású ez a természetes színben hagyott tölgyfa butorzat

Színház után „Angol királynő”.

is kékeszöld Zsolnai-mokott behuzatával. — Kedves, magyaros vonalaival tűnik fel e be-
rendezés.

Végül a hálószobát találjuk, melyet To-
roczkói (Wiegand) Ede terve után a Karcagi
asztalos-szövetkezet készített; a sűrű fáju,
eperszinbehuzatu és diszú butorok igen kel-
lemes hatásúak. A hálószoba ágyberendezéseit
Kardos László debreceni fehérnemű nagykeres-
kedő szállította.

A kiállítás modern lakását és az Ipar-
művészeti Társulat termét is Kissling Rudolf
budapesti lámpagyáros látta el művészi villa-
mos csillárokkal. Sajnos, tűzbiztonsági szem-
pontokból nem lehetett villamos áramot beve-
zetni, így a lámpák csupán csak díszítésre
vannak.

A nép művészete.

A kamarakerület osztályának további cso-
portja a népművészeteké; feltűnést keltenek itt
a debreczenvidéki néprajzi tárgyak, melyeket a
városi muzeum és több magángyűjtő állított-
tak ki. Igen színes képet ad a sok érdekes
parasztfazekas munka. Köztük különösen a ki-
váló Badár Balázsé. Nagyhatásúak a magyar
szücsök selyemmel varottas bundái és kabát-
kái is; e csoportnak ezek különösen becses
tárgyai. Érdekes anyag a sásfonás-tárgyak cso-
portja is. Megfigyelést érdemelnek a népmű-
vészeti képfelvételek is. Nagyon szép vessző
és spanyolnád butorokat mutat be az ugocsa-
megyei iparfejlesztő bizottság.

Továbbmenvő a kézimunkaosztályba ju-
tunk, melynek folyosóján a máramarosszigeti
államilag segélyezett szövő-hímző tanműhely
pompás szövött függönyeit és szőnyegait ta-
láljuk. A kézimunka teremben is folytatását ta-
láljuk ez anyagnak, a tanműhely gyönyörű
máramarosi hímzéseiben. Ugyanitt vannak a
földművelésügyi miniszter hegyvidéki kirendelt-
ségének árdánházi munkatelepe művészi
szmirna-szőnyegei is. Feltűnést kel a debre-
czeni nőipariskola hímzés-gyűjteménye is.

Debreczeni bőripar.

Különös figyelmet érdemelnek Dávidházy
Kálmán és Antalfy Ferencz bőrdíszművesek
gyűjteményei is, melyek bőrintarzia, bőrbatik,
bőrvésés, bőrdomborítás kiváló munkáiból ki-
váló darabokat mutatnak be.

Fémipari tárgyak.

A folyosó másik szakaszán fémipari tár-
gyak csoportja van; feltűnnek itt Losonczy Já-
nos debreczeni műlakatos, Orosz István nagy-
károlyi műlakatos, Rubín Bernát nagyszőlősi
Drágus István nagykárolyi bádogos, Varga Já-
nos debreczeni rézműves munkái. Nagyon szép
Sáfar Miklós vörösréz hűtője is.

Az iparművészeti osztály.

Innét az Iparművészeti Társulat osztályába
érünk. Elsősorban is szembetűnik a Zsolnay-
féle világhírű edény. Nagy és szingazdag gyűj-
temény ez, figyelmes megismerésre bilincselő.
Zsolnay munkáit dicsérni fölösleges, annyira
híresek már.

Gyönyörű magyar csipkékből és hímzé-
sekből hatalmas gyűjtemény van ez osztályban.
Különösen a Dékányi-féle halasi csipkék, a
csetneki csipkék tűnnek fel. Mellettük pompás
sorozat bőrmunka van, Tull Ödön, Nádler Ró-
bert, Fischof Jenő stb. kiváló munkái.

A Társulat osztálya még a legkülönbö-
zőbb textil, üveg és kerámia, fa- és fémtár-
gyak oly tömegét mutatja be, hogy külön fel-
sorolásuk szinte lehetetlen.

Igen szép bronz-szobrok teszik teljessé
ez osztályt. A kiállításban, díszítésül igen sok
jó képet is találunk.

Nagyon kedves hatása a kiállítás terüle-
tén szerte alkalmazott eleven virágdísz, mely
barátságossá teszi minden részletét.

A kiállítás pompás dekorációját Kissling
János asztalos, Pauncz és Kovács kárpitos és
Kurbel József festő budapesti kiállításdekorateur-
speciálísták végezték kiváló sikerrel.

A kiállítás megnyitása után a bírálói-
bizottság tartotta meg tanácskozását. Kiadomá-
nyoztak két állami érmet és igen számos ka-
marai kitüntető érmet.

A közönség tájékoztatására.

A kiállítás rendezősége ez uton értesíti a
közönséget, hogy csütörtöktől kezdve a ked-
vezményes jegyek kiadása megkezdődik. Eze-
ket igénybe vehetik az iskolák növendékei,
továbbá az ipari-kereskedelmi alkalmazottak;
az ily jegyek ára 20 fillér. A rendezőség kü-
lönben elhatározta, hogy a 80 filléres rendes
belépti jegyek árát, melyekkel csak a meg-
nyitás napján keletkezhető torlódást kívánták
főleg elkerülni, a mai naptól kezdve végleg 50
fillérré lesz állítja, hogy minél többeknek lehe-
tővé tegye a kiállítás ismételt megtekintését.
A kiállítás rendezők ez intézkedése valóban
helyes és kívánatos, hogy a kiállítás fokozódó
látogatottságát is eredményezze, mert ilyen ki-
állítás Debreczenben talán nagyon hosszú ideig
nem fog lenni. A közönség egyébként az első
nap is olyan érdeklődést tanúsított, mely min-
den várakozást meghaladt. A kiállítás nyitva
dél előtt 9—12, délután 3—5 óráig.

Egy művész jegyzetei Debreczenről.

Istvánffy Gyula naplójából.

— Érdekes megfigyelések. —

Debrecen, április 7.

Debrecen nem tartozik azok közé a
„fészkek“ közé, melyek felett unalmasan siklik
át az ember, az utas ember. Aki egyszer itt
megfordult, annak bár javunkra, bár ellenünk,
ámde beszélni kell Debreczenről, mert olyan
eredeti „kis világ“ ez a sokat szapult és mégis
szeretett Debreczenünk. Hisz különben akit leg-
jobb szeretünk, azt szoktuk korholni is a leg-
többször.

Istvánffy Gyulának, ennek a világlátott
(huzamosabb ideig Angliában élt kint) nagy
festőművésznak a „naplója“-ból kiszakítottunk
néhány levelet. Nagyon érdekes, hogy egy
művész lélek, mint látja a mi Debreczenünket.
Megjegyzés nélkül adjuk ezeket a sorokat, me-
lyeket lapunk egyik tolforgató barátja bevezető
sorok kíséretében küldött be hozzánk. Ime,
olvassátok.

Lopás történt az „Arany Bikában“, az
Istvánffy Gyula tárlatából. De nem a rendőr-
séghez tartozó módon. E lopást jónak tartom
nyilvánosságra hozni. Kincsek, értékes holmik
vannak a „Bika“ József főherceg lakosztályá-
ban fölhalmozva. Node nem képet loptak.

A szellem, az Istenadta kiválóság egy
kegyeltjének tanyája néhány napig ez a hely.
Egy magyar genie produktumainak káprázatos
gyűjteménye. Istvánffynak ez már a huszonket-
tedik kiállítása a hazában. Budapest háromszor,
Kecskemét, Szeged, Miskolc, Temesvár, Arad,
Lugos, Kolozsvár, Maros-Vásárhely, Deés, több
erdélyi fürdő, Pozsny, Bécsben már megfordult
önálló tárlatával a mester. stb. Legutóbb Nagy-
Várad lapjainak kritikásai versenyeztek magasz-
talásban. E kritikák a tárlat egyik asztalán
találhatók.

E kritikák között lapozgatva, a mester
jegyzeteire találtam. Ugyanis Istvánffy naplót
vezetett tapasztalatairól, a melyet könyv alak-
ban fog kiadni.

Debreczenről is jegyezgetett, ezt loptam
meg.

Érdekes város ez a Debreczen 27 éve
láttam utoljára. Tipikus magyar szelleme rö-
g-tön meglep.

Jellemző zárt kapuin belül Kálvin egész-
séges, hideg jellege fogad.

Gyönyörű faj típusokat látunk; csont,
vér, izom, erő. Szép faj. Sok méz lerakódás.
Ihatatlan vízü város, jól táplálkozó gyomorral.
Zsir, hus, bőr; senki sem iszik vizet, sőt
mosdani sem jó.

Az idegen ha issza, meg bánja.

Gyönyörű asszonyok. Felséges, erős, de
azt hiszem, idegtelen anyag. Egészséges idegzet.

Élvezete jellemzi a tipust. A város lármás.
Lakóit a levegő, fény bántja . . . Színháza a
legelsőbb rangú, olyan, hogy jobb, párja nincs
az országban; de ott is mindenütt han-
gos beszéd, láрма, zsvivaj. Egyebütt csak a
karzat ilyen zajos! . . .

Kitűnő, válogatott, prima művészek. Szép
ép test. Pompás beszéd s hang a színpadon;
ugy tapsolni, ugy lármázni közönséget még
nem tapasztaltam utamban, pedig ismerem az
egész ország művészetét.

Lelkem fele a színház. Ott látom mindig
tragikus, komikus életünket készen, rámozva.

Az itteni cigány zenéje nekem erős, olyan
mint a főzte, jó, de gyomor legyen hozzá.

Sokat füstölnek az emberek. A füst-patina
mindent belep, étkezéiben, kávéházaiban vágni
lehet a levegőt. Kevés a vacsorázó, korán fe-
kűsnek. Azért erősek.

Érdekes tatár, magyar, török típusok lát-
hatók lépten-nyomon.

Munkácsinak itt kellett volna élnie (ha
megélhetett) volna ő is itt!

Erős faj, erős idegzet, erős élvezet . . .
Az én művészetem igen szubtilis index
ugy vélem? . . .

Caviárt, gyűrűs szivart alig fogyasztanak.
Ugy gondolom zárt erkölcsű, puritán
város.

Szép, hamis szemű asszonyok. Sok deli
huszár . . .

Kávéházakban sok jól táplált, vastag
aranyláncos és gyűrűs kereskedő s mind „haj-
tás“-ról beszélnek, (mi az?) csak később tud-
tam meg.

Azt hiszem, nem sok könyv fogy el itt,
pedig nagy tárcákat viselnek és tömve van!

Itt is szeretik a paprikát. Van képző-
művészeti egylete is.

Sokan festenek — a gyárosok hasznára
nagy arányban és vastagon.

Talány előttem, miért van itt az ország
legkittünőbb szintársulata, mikor a közönség
olyan lármás?

Vidéke gyönyörű lehet. Vendéglői szellő-
zetlenek. Sok-sok kal. Jó gyomor, jó ét-
vágyu a nép, kell a sok — 0 . . .

Sok szép erős asszony, természetes, erős
csipőkkel . . . Szép gyermekek. Páris messze
van innen. Jellemző, hogy a még megnyírbált
pikánsabb darabokat is vörös színlapon jelzik.

Ennyit csentünk ki a mester odavetett
jegyzeteiből. Ugy hisszük, sokban találók és
eredeti megfigyelő képességen alapulnak ezek
a szellemes ötletek.

A vármegyéből.

(Eredeti tudósításunk.)

— április 7.

* **Agyonnyomta a szénásszekér.** Bor-
zalmas és halálos kimenetelű szerencsétlenség
történt tegnap Hajduböszörményben a vasuti
állomás közelében. Szabó Antal 18 éves ko-
csis szénával megrakott szekeren hajtattott a
vasuti átjárón keresztül. A lovak a pályaud-

MAROSY női-divat terme

Szent-Anna-utca 2-ik szám.

Tisztelettel értesíti a mélyen tisztelt hölgyközönséget, hogy bevásárlási
utjából haza érkezett. Miért is mint a legkényesebb igényeknek meg-

felelő raktárát a hölgyközönség figyelmébe ajánlja.

varra beérkező személyvonat zakatolásától megbokrosodtak és a szekeret felborították. Szabó Antal a szénásszekér tetejéről, több méter magasságból lezuhant és a szekér is ráborult. A szerencsétlen legényember borzalmas sérüléseket szenvedett és félholtan szállították lakására, hol ma reggelre kiszenvedett.

* **Életunt cigány.** Tetétleni tudósítónk jelenti, hogy ott ma hajnalban Varga Lajos 24 éves cigány öngyilkossági szándékából mellbe lötte magát. Sérülése életveszélyes. Öngyilkossága okául kihallgatása alkalmával nagy szegénységét hozta fel. Kevés keresetéből öt gyermekét és feleségét nem tudta eltartani. — Az esetet bejelentették a debreceni ügyészségnek is.

EGYHÁZ, ISKOLA.

Nagypéntek a református templomban. Nagypénteken délelőtt a nagytemplomban prédikál Jánosi Zoltán lelkész, a kistemplomban Baróthy István s.-lelkész, a Kossuth-utcai templomban Szele György lelkész, az Ispotály-templomban K. Tóth Kálmán lelkész, a Csapó-kertben Kovács János népiskolai felügyelő, a Homokkertben Sárközy Lajos főiskolai szénior. Ugyanaznap délután a nagytemplomban Kiss Albert s.-lelkész, a kistemplomban Szarka Boldizsár s.-lelkész. A többi templomokban legátusok prédikálnak.

Nagyheti szertartások a róm. kath. templomban. Nagycsütörtökön reggel 9 órakor ünnepélyes sz. mise, melyet Gróh Ferencz prépost, plébános tart segédlettel; utána oltárfosztás szertartása. Délután 3 órakor Jeremiás siralmi. Nagypénteken reggel 9 órakor a szokásos csonka mise, utána Jézus temetésének szertartása; ezután szent beszéd. Délután 3 órakor Jeremiás siralmi; 5 órakor keresztúti ájtatosság, utána rózsafüzér s az oltári szentség betétele. Nagyszombaton reggel 6 órakor az oltári szentség kitétele; 7 órakor tűzszentelés, husvétii gyertya és keresztúti viz szentelés szertartása, utána sz. mise. Este 6 órakor feltámadási szertartás, kedvező idő esetén körmenettel. Husvét-vasárnap reggel 6 órától kezdve eledélek szentelése. Istentisztelet ugyan nap, mint a következőn, úgy mint vasárnapokon és ünnepeken rendszeren.

HIREK.

Áldomásozás.

A kamara bankettje.

A kiállítási vendégek tiszteletére.

— április 7.

Az iparművészeti kiállítás rendezőse ma délután 1 órakor fényes áldomást tartott a Royal-szálló nagytermében. A bankett fényesen sikerült. Fővárosi, mint vidéki vendégeink majdnem teljes számmal jelentek meg. A debreczeni előkelőségek is hivatalokból, mint a kereskedő- és iparos-osztály tagjai nagy számmal gyűltek fel az áldomástartásra. A résztvevők a sikerült ünnepélyhez illő vidám és lelkes hangulatban tartották meg az áldomást.

Jelen voltak a banketten: Szűry János, Rambovszky Jenő, Némethy Károly min. tanácsosok, Wessprémy Zoltán, Vay Gábor gróf, Perényi Zsigmond báró főispánok, Alpár Ignác, Zsolnay Miklós, Gelléri Mór, Nadler Róbert, Szabó Elemér, Gyömrői Tivadar, Györgyi Kálmán, Kovács Gyula, Szabó Sándor alispánok, Kovács József, Debreczen város polgár-

mestere, Májerszky Béla Nyiregyháza polgármestere, Uhlarik Béla, Kernhoffer József, Csanak János országgy. képviselő, Péntes Sándor árvaszéki elnök, dr. Czeglédy Mihály vármegyei főügyész, Magoss György városi főügyész, Király Gyula, Szabó Kálmán, Csóka Samu tanácsosok és más közigazgatási hatóságok fejei; a város legelőkelőbb iparosai és kereskedői.

A felköszöntések.

Régi magyar szokás szerint többen szólaltak fel a banketten. Szűry János beszédéből a következőket emeljük ki:

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ur nevében és Szerényi József államtitkár ur megbízásából is üdvözlöm a kamarakerület iparosságát. Azt, amit a most megnyitott iparművészeti kiállítás például a lakásberendezési iparban produkált, a legkényesebb izlést is kielégítene. Ugyiszintén a népművészeti csoport is olyan anyagot mutat be, amely rendkívül figyelemre méltó.

Végül a kamarát, az Iparművészeti Társulatot és a kiállítás rendezőit élteti.

Az első talpraesett és meleghangú felköszöntőt azonban *Szent-Királyi Tivadar*, a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke mondotta. A kereskedelmi kormányt képviselő *Szűry Dénes* miniszteri tanácsosra üritette poharát.

Falk Lajos Wessprémy Zoltán főispánt köszöntötte fel, *Stegmüller Árpád* közvetlen, őszinte hangon a polgármestert és a „magisztrátust”, hogy jövőre is pártolják az ipart és kereskedelmet, mely Debrecennek hajdanta is kincsesbányája volt, *Rácz Lajos* titkár, az egyik főrendező, a reámondott felköszöntőt a „sas fiura”, *Györgyi Dénes* mérnökre, az iparművészeti kiállítás műszaki és művészeti tervezőjére és rendezőjére hárította át. *Dávidházy Kálmán* ipartestületi elnök és kiváló műiparos az iparművészetet és iparművészeket éltette, akiktől a műhelyekben kezdeményezéseket várnak.

Kovács József polgármester nagy elismeréssel nyilatkozott a kiállításról. A vidéki iparosokat és ezek között elsőhelyen a magyar ipar egyik vezéralakját, *Zsolnay Miklós* gyárost illeti, aki a fényes sikerű pécsi kiállítás után is teljes elismeréssel hajtotta meg a zászlót a debreczeni előtt. *Májerszky Béla* nyiregyházi polgármester, derék és lelkes magyar ur, kedves szavakkal méltatta Debreczent, melyet sashoz hasonlított. *Zsolnay Miklós, Szántó Győző* tanulságos történeti visszapiantásai után érdekes volt még a *Kovács Gyula* alispán felköszöntője is. Hajdúvármegye felől nyilatkozik, mely itt van, itt akar- és itt is fog maradni Debreczenben. *Némethy Károly Szent-Királyit* és *Szávayt* éltette, *Gelléri Mór* is kedves humorral beszélt. Némelyek talán most is beszélnek? . . . Olyannyira belejött a társaság a beszélgetésbe! Hogy *Wessprémy Zoltán* főispán előzőleg a sajtót méltatta és éltette, arról máshelyen emlékezünk meg.

De nem volna teljes a tudósításunk, ha fel nem emlitenénk a lakomát és muzsikát.

Lakoma és muzsika.

Hauer Berczi felszolgált lakomája valóban sikerült és izletes lakoma volt. Beszéljen az itt adott étrend:

A Kereskedelmi és Iparkamara ebédje a debreczeni iparművészeti kiállítás vendégei tiszteletére a Royal-szálló termében 1909. április 7-én déli 1 órakor. Étrend: Kelvirág leves. Hal Fogas vajjal. Bélszín, tüzdelve és körítve. Sültek: Malac és Szárnyas. Befőtt és saláta. Parfait. Gyümölcs és sajt. Fekete kávé.

Borok: Sajáttermésű asztali bor. Furmint (gróf Tisza István pincéjéből). Carbenet (Szent-Királyi Tivadar pincéjéből).

A Magyar Imréck pompás zenéjét elragadtatással hallgatták a vendégeink.

Az iparoskör jubileuma.

25 éves fennállása alkalmából.

Művész estélyt rendeznek.

Debreczen egyik legvirágzóbb köre az Iparoskör. A mi derék iparosainknak színe-javát egyesíti ez a kör, amely f. hó 18-án fogja megünnepelni fennállásának 25-ik évfordulóját fényes ünnepségek keretében. Délelőtt az Ipartestület dísztermében diszkozyülés lesz.

Este a Bika dísztermében jubiláris ünnepélyt tartanak, melynek gazdag műsorát a *Biczó Gyula* elnöklete alatt kiküldött nagybizottság a következőleg állította össze.

1. Városi dalárda énekel.
2. Szávay Gyula ünnepi beszéde.
3. Dóczy nóták. Éneklő Bárdos Irma.
4. Humoros felolvasás tartja Nagy Vilmos.
5. Horváth Kálmán énekel.
6. Dr. Tóth János gondonkajátéka.
7. Gyöngyi Jolán és gyöngyi Izsó ének számai.
8. Dalárda.

A fenti műsor az ünnepély szereplőinek kiváló egyénisége már magában véve eseményszámba emeli ezt az ünnepi estélyt és biztosítja, hogy az Iparos Körnek városunk egyik legszebb testületének ünnepélye vérszomjasan fog sikerülni, sőt az ünnepély iránt már most is rendkívüli nagy az érdeklődés a nagy közönség körében.

— **Csanak János betegsége.** Részvétel értesülünk, hogy *Csanak János* országgyűlési képviselő két héten át vérmérgezésből kifolyólag betegen feküdt. A mai iparművészeti kiállítás ünnepélyén is még betegen vett részt.

— **Miniszteri jóváhagyások.** Ma két belügyminiszteri leirat érkezett a városi tanácshoz, melyben tudatja a miniszter, hogy jóváhagyta a Bethlen-utca 39. számú ház megvételéről és az általános csatornahálózatra megszavazott egy millió négyszázezer korona felvételéről szóló közgyűlési határozatokat.

— **A munkáskertek szervező bizottsága** ma este 8 órakor gyűlést tart a kereskedelmi társulat tanácstermében. Szántó Győző gyáros, e mozgalomnak lelkes és áldozatkész mozgatója ezen az ülésen számol be az eddigi lépésekről.

— **Fényképkiállítás Debreczenben.** A Szent Erzsébet egyesület, Debreczen ezen agilis jótékony egylete ujabban nagyon érdekes és szép vállalkozásba kezdett. Legutóbb tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy festés, rajz és fénykép kiállítás rendez. Az ilyen érdekesnek ígérkező kiállítás május 22-től június 6-ig lesz megtartva az ipartestület dísztermében. A kiállítást rendező bizottság a következőkből áll: dr. Irinyi Istvánné, elnök. Wolafka Antalné, alelnök. Pápay János, pénztáros. Csanak Józsefné, társelnök. Uhlarik Béláné, alelnök. Dr. Ruzska István, jegyző. Than Gyula, II. jegyző. Gróh Ferenc igazgató. Gyenes Kálmánné, titkár. Rajzó Miklós, kiállítási főrendező.

— **A műpártoló-egyesület és Istvánffy.** Városunk művészet kedvelő közönsége előtt örömmünknek adhatunk kifejezés afelől, hogy a képzőművészet térfoglalása nálunk a legújabb időben váratlanul nagy arányokat öltött. — A műpártoló-egyesület a téli kiállítása után következett az iparművészeti kiállítás; májusban pedig a Kossuth-szobor pályázatának döntésekor szintén gyönyörködni fogunk a versenyző pályaművekben. Ez alkalommal is egy remek

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42.

Fióközlet Csapó-u. 28.

kollektív kiállítás van nyitva a Bika-szálloda 12. sz. termében, hol Istvánffy festőművész állított ki egy tekintélyes sorozatot saját műveiből, különböző technikai kivitelben. — Van rajz, vízfestmény, pasztel és tempera. A műpártoló-egyesület vezetőségének alkalmá volt a becses kiállításon körültekinteni és a szerzett benyomásának alapján kötelességének tartja, hogy Debrecen város közönségének figyelmét erre felhívja, egyszersmint ajánlja, hogy ezen magas színvonalú kiállítást szíves pártfogásában részesítse. A művek ára igen olcsó. Egy sorsjegy ára 1 korona. A belépés díjtalan.

— **Tömeges nyugdíjazás a hadseregben.** Egy katonai kérdésekben mindig jól informált gráci lap azt írja, hogy a hadügyi miniszter felszólította az összes tiszteket és katonai hivatalnokokat, hogy azok, akik 60-ik életévüket, illetve, 40-ik szolgálati évüket betöltötték, nyujtsák be nyugdíjaztatásuk iránt kérvényüket. A hadvezetőség a tömeges nyugdíjazással azt akarja elérni, hogy a tisztikar fiatalabb tagokból álljon és az előléptetést is meg akarja így könnyíteni.

— **Az utszérlől.** Jó magyar szokás szerint az iparművészeti kiállítás bankettjén is sok vegyes értékű felköszöntő hangzott el. Egyik legerdekesebb beszéd a Weszprémy Zoltán főispán beszéde volt. A sajtó hivatását, nagyhatalmát méltatta okosan, igazságosan.

E helyről köszönjük meg — az egész tollforgató társaság nevében — ezt a nemvárt elismerést. Hisz Debreczenben csak igénybe szokták venni a sajtót, mely ha aztán minden kívánságnak megfelelt: — portörölő rongyot ráznak a fejére . . .

Valamikor az ugynevezett „jóborivók“ gárdájába tartozott ezen sorok írója is. Ma már azonban átengedem ezt a dicsőséget nálamnál fiatalabb felebarátainknak. A bor mámoránál nemesebb mámorba ringat a munka. A céltudatos munka.

Mindamellet fehér asztalnál jól csuszik a pecsenyékre egy-két pohár ital. Nem a szörnyű debreczeni vizet értem. Nemes borocskát. Vagy egy huzat üdítő sört. Fájdalom, a nemes borocskát sehol sem találok meg. Ilyen uri „bankettek alkalmával“ is mindenféle „mesésen“ elkeresztelt buczkánerekek rakják tele a fogadós urak az asztalt. Egy emberre oda raknak 3—4 üveg különféle szagu, izú homoki bort is. Mintha Tokaj vidékén nem edesedne már magyarnak a szőlőtöke gerezdje? . . . Higgyék meg egy-két korty nemes bor a szamorodniból melegebb kedvet gyujtana, mint azoknak a különféleképpen elkeresztelt palackos boroknak egész özöne, melyektől tisztára megsvanyodik a kedély. Egyik bankettől a másik banketre leginkább kószolatlanul hordják fel ezeket a címkéikről is jól ismert palackos bor ütegeket. Ez már igazán sok a jóból is. Hát magyar embernek nem terem már nedűt a tokaji hegyek szőlője?

Hát mindig németek nyakalják be már a tokaji borunkat is?

— **Kubelikék Lovranában.** Lovranából írják: A debreceniek kedves ismerőse Kubelik Jean hegedűművész egész családjával és apósával, Széll Farkas ny. ítélőtáblai elnökkel március 31-én ideérkezett és a Zipera-féle Quarneropenzióban lakik. A nagy művész e hó 17-ig marad Lovranában s innen Budapestre utazik, ahol 19-én hangversenyt ad.

— **Drágul az önkéntesség.** Ma, mikor a kereskedő, iparos felemeli árucikkeinek az

árát, nem zárkozik el az emeléstől a maga keretében a hadsereg sem. Máig azaz önkéntes, aki önköltségen szolgált s eltartásáért a kincstárnak átalányösszegben 348 koronát fizetett, ezután száz koronával többet fizet, ha ellátását és ruházatát a kincstártól szerzi be. A hadügyi kormányzat ezt az emelést megokolja az élelmiszerek és a ruha árának jelentős emelkedésével.

— **Félingyenes helyek tüdőbetegeknek.** A tátraházi tüdőbeteg szanatóriumban május hó 1-én három ágy-alapítványi félingyenes hely lesz betöltendő, amelyre vármegyei, városi, vagy magántisztviselők, kereskedők, tanulók, illetőleg ezek családtagjai pályázhatnak. A pályázati feltételekért legkésőbb e hó 15-ig a szanatórium igazgatóságához Tátraházára kell fordulni.

— **Debreczen város öntözése.** Ma járt le az utcák locsolására vonatkozó pályázat. Az eredmény nagyon gyöngye, amennyiben csak egy pályázat érkezett be Lindenfeld Józseftől. Délelőtt tizenegy óraker bontotta fel az ajánlatot a kiküldött bizottság, mely Körner Adolf elnöke alatt, dr. Magoss György főügyész, Király Gyula tanácsnok, Boros József építész-mérnök és Rankai Jenő számtisztből állott. Az ajánlattevő kétlovas fogatonként napi nyolc korona díjazás mellett végezne az öntözést. A tanács holnapi ülésén dönt az ajánlat sorsa felől.

— **A renitens Biharvármegye.** A nagyváradi vármegyházaon valóságos pánikot idézett elő a közigazgatási bíróság határozata, mely Biharvármegye háztartását súlyos válságba sodorja. A vármegye törvényhatósági bizottsága a tavalyi költségvetésben a törvényes öt százalékon felül a közszükségletek fedezésére még másfél százalékos pótdadót vetett ki. A belügyminiszter az 1883. évi XV. törvényekre való hivatkozással nem hagyta jóvá a költségvetést. A vármegye ekkor rendkívüli közgyűlést hívott össze és a közgyűlés Miskolczy Ferenc alispán indítványára a miniszteri határozattal szemben fentartotta álláspontját a közigazgatási bíróság törvénytelennek deklarálta, a megye határozatát és a kivetett 5 százalékon felüli pótdadót törölni rendelte. A közigazgatási bíróság döntése nagy zavart idézett elő. A már megszavazott tisztviselői drágasági pótlékok, a hazafias román tanítóknak szánt jutalmat, továbbá a kulturcélokra előirányzott összegeket nem utalványozhatják. — A helyzetet még nehezíti az is, hogy az ideai pótdadót is törvénytelen alapon vetették ki.

— **Az osztályosorsjáték huzása.** Budapesti jelentés szerint az osztályosorsjáték mai huzásán a következő nagyobb nyereményeket huzzták:

10.000 koronát nyertek: 26626 81452.
5000 koronát nyertek: 14469 47640
113562.

2000 koronát nyertek: 2729 6102 8299
9981 11078 14310 16511 30051 44012 45914
52590 62325 99464 69935 73257 77294
82830 84171 87674 108861 114464 115634
121865.

A többi kihuzott számok 1000 vagy 500 koronát nyertek.

— **Az Első Magyar Általános Biztosító-Társaság** f. hó 3-án tartotta évi rendes közgyűlését Csekonics Endre gróf elnöklésével. Az igazgatóság részéről az ügyeket Ormódy Vilmos főrendiházi tag, vezérigazgató, adta elő. Az igazgatóság fölolvastott jelentéséből, valamint az előterjesztett záró- és mérlegszámlákból kiténik, hogy a lefolyt 1908-iki ötvenegyedik üzletév eredménye volt a társaság működése óta a legnagyobb, s összesítésében a legkedvezőbb. Az évi 4,215.871 korona 25 fillér tisztanyereségből az igazgatóság 1,500.000 korona összeget javasolt a részvényesek osztalékául kifizetni, tehát minden egyes egész részvényre 500 korona osztalék esik, míg a nyereség többi része az alapszabályszerű levonások után a társaság tartalékainak és alapjainak további erősítésére szolgál. A társaság biz-

tossági alapjai összesítve már a múlt év végéig 186,926.344 korona 63 fillér összeget tettek ki. Az üzleti eredményhez méltó volt ezáltal is a társaságnak a közcélok iránt tanúsított áldozatkészsége. A számos jótékony és hazafias célú adomány közül 10.000 lírát jutott az olasz kormányhoz a szicíliai és kalábriai földrengés által sújtott szerencsétlenek javára. Ezuttal adták ki első ízben a társaság különleges nagy adományát 500.000 korona tőkeösszeggel tavaly megalakított felszázados alapítványának kamatait. E 20.000 korona összegű nagy adományt a kormányzó testület együttesen a közgyűlésen szintén fölolvastott külön megokolással ez évben a magyarországi Vörös kereszt egyesületnek javasolja kiadni, az egyesületi mozgóraktár, vagyis a mozgósítás esetére készletben tartandó felszerelése céljaira. A közgyűlés az összes számításokat, s az igazgatóság, illetőleg az egész kormányzó-testület valamennyi javaslatát egyhangulag elfogadta, s az 1908-iki üzletévre vonatkozó főmentvényt minden irányban megadta. Az egész részvényenként 500 korona osztalék kifizetését a társaság főpénztára már a legközelebbi hivatalos napou, hétfőn, április 5-ikén megkezdi.

— **Kezdődő vakbélgyulladásnál** igyék reggel éhgyomorral fél pohár természetes **Ferenc József**-keserűvizet, mely a legbiztosabb és a legenyhébb hashajtó. Kiváló előnye, hogy a gyomorral és a belekre nincs semmiféle káros hatással és még naponkénti használat mellett is kitűnően hat.

Midőn üzletemet végkép feloszlatom, felkérem a m. t. vököközönséget, hogy raktárgamon levő összes áruk olosósá-gairól személyes meggyőződést szerezni kegyeskedjék, tisztelettel Bartha Kálmán. A raktár egy tömegben is eladó!

— **Tánciskola megnyitás.** Folyó hó 14-én, szerdán új táncfolyam nyílik. Husvét első és másodnapján 12 órás kis-bált tartok. Schaff János táncitanító.

— **Valódi angol és solingeni acélzsebkecsék, ollók, borotvák, borotváló készülékek és kellékek beszerzésére legjobban ajánljuk Mentze Henrik áruházát Kosuth-utca 4-ik szám.**

— **Olcsó és előnyös feltételek mellett** törleszthető kölcsönöket folyósít a „Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete“ (Csapó-u. 1.)

— **Pörkölt kávé különlegességek villany** üzemi kávé pörkölte a kirakatba. Félegyházi Jánosnál Piac és Miklós-utca sarok.

— **Tajtékipák, acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban** szerezhetők be a „Munkás bazár“-ban Bádogos-utca 4. szám.

— **Használt butorokat veszen, használt butorokat elad** Tibayné Kossuth-utca 41.

— **Pénc-, szivar-, cigaretta-tárcák női kézi-táskák, uti bőröndök és utazókiosarak a legolcsóbbak** Mentze Henrik áruházában.

— **Eladó akácfák.** Épület, szerszám, kutgém, lugasfák, ócska épület anyagok, forgács, tűzifa. Saját termésti martinkai kitűnő ó bor 72 fillér, ó és ujbór 60 fill. Csapó-u. 49. sz.

SZINHAZ.

Bombay Guszti.

Meg az olaszkisasszony!

— április 7.

Csak a kórusban fujdogálja nótáit Bombay Guszti. Bár, nem a tehetségén mulik a szerepváltoztatás . . . Sokoldalú, tehetséges színész. A direktorok mindenfelé hasznos tagnak ösmerek ezt a kerekfejű, vidám nagyszemű és vasétvágyu színészt.

Csak az a baja ennek a színészvilágban igen népszerű és igazi „alak“, még pedig bölényalak gyanánt kezelt Bombaynak, hogy nem ellensége a jótársaságnak, még kevésbé a jó-

Meglepő szép

Czipő és Kalap

ujdonságok

Neumann Testvérek

czégnél

a Tisza palotában.

Telefon 434.

1 pár Női Chevro félczipő 4 frt. 50
egész 4 frt. 1 pár férfi Chevro czipő 5
frt. Boxbőr 4 frt. 50.

bornak. Ilyenkor csapot-papot felejt az öreg szenvedő és legenyhébb esetben is minduntalan le-lekési a — próbát. Hiában büntetik. Hiában főrméd rá nagy Szilágyi Ernő, az ügyelő.

— Bombay, már megint elkéstél?

— Ke-kérlek! A vén „visszaeső” bűnös galambszeliden sugja oda ilyenkor az ügyelőnek, hogy meg ne hallják a hölgyek. Ke-kérlek! A cipőmet talpaltattam! . . .

Persze, következik a „felírás”, majd a bűnség! A színházi őrszemek számítása szerint csak ebben az egy szezonban mintegy 103-szor, azaz egyszázháromszor talpaltatta meg a csizmáját! . . . Node, képzelhető is, hogy micsoda jóhírre van Bombay Gusztáv „elvtársnak” a suszterek, meg az — ügyelők előtt.

Az este a Traviatában szerepelt Bombay Gusztáv. Egy jóképtű inast domborított az operában. Csupa olasz szótól csengett a színpad! Éppen az édes Pieroni kisasszony énekelte el a maga olasz nagyáriáját . . . Midőn egyszer csak nyílt az ajtó és az olasz gajdolásba, nem énekszóval, de teleszájra fogott magyar prózában közbevágott Bombay:

— Kérem! Egy ur van odakint . . .

Mio, Dio, Adio! . . . A bűvös olasz melódiák hatása pillanat alatt elröppent és a néző közönség derűje között Bombay Gusztáv uralta a színpadot.

nemes Portörő Kelemen.

A tévedt nő.

A színházunkban szereplő olasz művész-társaság tagjai az este Verdi hatalmas nagy alkotásában a La Traviata opera keretében léptek fel s ez alkalommal a zsufozásig megtelt nézőtér közönsége valóságos ünnepléssel Pierroni kisasszonyt, aki Violetta énekelte fölényes művészetével, gyönyörű hangjával s játékbeli előkelőségével egyaránt meghódította a műértő közönséget. Ferrari a fiatal Germont szerepében gazdagította kiváló sikereinek számát. Énekelőadásbeli finomságot, különösen a bordalnál, a szerelmi kettősnél keltettek zajos hatást. Az apát Ercolani énekelte s űde, hatalmas erősségű hangjával talán nagyon is pazarul bánt, különösen a vendégművésznővel való kettősnél.

Az előadással nagyon meglehet a debreczeni közönség elégedve a miénk részéről is. A karok a harmadik felvonás tömegjelenésénél igazán bámulatos fegyelmességéről tettek bizonyosságot, mely kisebb szerepeikben Gyöngyi Jolán, Salgó Anna, Torma Zsiga, Kemény Lajos, Szilágyi Ernő és Diskai József járultak hozzá a sikerhez.

Dicséret illeti végül Mártonfalvi karmestert, aki a zenekart vezényelte s a zenekart, a mely talán sohasem volt annyira feladata teljes tudatában, mint ez alkalommal.

* **Carmen.** Az olasz operatársaság mai nappal befejezi rövid, de sikerdus vendégtéjét, Bizet nagystylű, remek operájával, Carmennel. Különös érdeket kölcsönöz az előadásnak Bárdos Irma, az ujonnan szerződött tag első fellépte, aki a Micaela nehéz parthiját énekl. Zilahyné Carmenje tavalyról ismeretes és sokszor méltatott fényes alakítása. A két csempészlányt Radó Anna és Gyöngyi Jolán, a két csempészt Kemény és Diskay adják.

* **Pieroni kisasszony,** az olaszok tüne-ményes hangú énekművésznője, tekintettel, hogy a Carmenben nincs neki való szerepé, a II. és III. felvonás között Strausztól, a hírneves zeneszerzőtől, egy műdalt fog énekelni, melyben a magas „f“-et énekl, tehát még egy egész hanggal magasabban, mint a híres

La'Grauge ária a Hunyady László operában, a mely csak „e“-ig megy, már tudniillik ha az énekesnő bírja.

Hajsza a rabló után.

Gasparik Ádám merénylője.

Megállapították a személyazonosságát.

Debrecen, április 7.

Ma a rendőrség büntőosztályát egész nap a tegnap este Gasparik Ádám órák ellen elkövetett rablómerénylet foglalkoztatta. A nagy apparátussal megindított nyomozás bár még nem vezetett kellő eredményre, de legalább a lehetőségét adta meg annak, hogy a megszőkötött rablót minél előbb elfoghassák.

Ki volt a tettes?

A rendőri nyomozatot Mile Pál rendőrkapitány vezeti. Ma már sikerült pontosan megállapítani a vakmerő merénylő személyazonosságát. Eszerint a merénylő Kardos Sándor 28 éves kis-ujszállási lovasz. A rendőrség emberei még az elmúlt éjszaka felkutatták a szállásadókat és átnézték a bejelentési lapokat. Ilyenformán találtak a Késes-utca 21. szám alatt lévő Barta-féle szállásadón egy bejelentő lapra, melynek alapján rövidesen sikerült a merénylő személyazonosságát megállapítani. A szállásadás szolgája Rab József pedig a merénylő által a kórházban hátrahagyott ruhákban határozottan felismerte a Kardos Sándor öltözékeit, sőt még azonkívül is nagyon fontos vallomást tett. Elmondta, hogy ezzel a Kardos Sándorral február elsején együtt léptek be a Kossuth-szállóba. O szolgának, Kardos pedig csaposnak. Kardos azonban egyáltalán nem értett a vállalt foglalkozáshoz és pár nap múlva elbocsátották a szolgálatból. Kardos aztán kiment a hortobágyi csendőrshöz lovásznak. Innen azonban e hó elsején eltávozott és azóta a városban ödöngött. E hó harmadikáról-negyedikére virradó éjszaka a Barta-féle szállásadón tartózkodott és reggel azzal ment el, hogy estére visszatér. De nem tért vissza.

Lopott és hamisított is.

A tegnap esti merénylet alkalmával tudvalevően megtalálták azt a nagy konyhakést, melylyel a támadó rabló, Gasparikot megsebesítette. E kés eredetére Rab József azt vallotta, hogy Kardos Sándor azt a Kossuth-szállóból lopta. Ezt a vallomást megerősítette Klein József, a Kossuth-szálló tulajdonosa. A Kardosnál talált másik bűnjelre, egy kis zsebkésre vonatkozólag kiderült, hogy szintén lopott. Ezt meg ifjabb Kis Józseftől, Klein József unokatestvérétől lopta.

Mindezekből határozottan megállapította a rendőrség, hogy Gasparik merénylője azonos ezzel a Kardos Sándorral. Elfogatása alkalmával ugyan egy, Német Károly nevére szóló munkakönyvet találtak nála, de erről kiderült, hogy hamisítvány.

Hajsza a rabló után.

Kardos Sándor kézrekerítésére a rendőrség megtett mindent. Minthogy a közkórházból egy szál ingben és egy kórházi csikos köpenyben szökött meg és ilyenformán nem igen menekülhetett a város lakott része felé, a rendőrség abból a feltevésből indult ki, hogy csak az erdőben, vagy valamelyik nyaralóban rej-

tőzhet, átkutatta a kórház körüli kerteket és a Nagyerdőt, de siker nélkül. A vakmerő szökevény bizonyára valahogyan — valószínű, hogy szintén bűnös uton — rendes ruhát szerzett magának és így már könnyebben menekülhetett.

Elfogatása iránt egyébként a debreceni rendőrség megkereste a környék és a vidék minden csend- és rendőrségét.

A Gasparik kára.

Ma hallgatta ki egyébként Mile Pál rendőrfogalmazó a károsult Gasparik Ádámot. — Vallomása szerint a betörő 50 különféle aranygyűrűt és három női aranyórát rabolt el. Ezek közül csupán két darab gyűrűt és egy órát találtak meg. Az összes kár 821 korona.

Koraszülött gyermekeket

a SCOTT-féle emulsió az elsatnyulástól megemlenti s rendes erőhöz, vidámsághoz segíti őket.

Aggódó szülők ezrei nézték elragadtatva gyerme-

kük egészségüknek rohamos javulását. Még akkor is, ha a gyermek a tejet visszautasítja, a

SCOTT-féle Emulsiót

szívesen fogadja és könnyen emészt meg. Nyáron is a legjobb eredménnyel adagolható.

Egy eredeti üveg ára 2K 50.

Kapható minden gyógytárban.

Mi az ujság?

— Legujabb hírek mindenfelől. —

Visszarendelt katonasírség.

Belgrad, április 7. A Drina szerb partjáról a fegyveres őrséget visszarendelték. A bosnyák párton asztrák-magyar csapatokat figyeltek meg, ami az ujságoknak alkalmul szolgált aggodalmuk kifejezésére.

Gyilkossággal vádolt aljárásbíró.

Szatmárnémeti. április 7. Mátészalkáról jelentik: Néhány nap előtt Sovány Dezső mátészalkai aljárásbíró több barátjával a vendéglőben mulatott. Éjféltájban ittas állapotban hazafelé indult. Utközben az egyik ház ablakában világosságot látott és muzsikaszót hallott. Belépett a házba, ahol a tűzoltó zenekar próbát játszott. Az albirót szívélyesen fogadták és mulattatták. Nemsokára odavetődött egy kéményseprő, aki haragosa volt a járásbírónak, mert egyik pörében marasztaló ítéletet hozott. — A kéményseprő kötekedni kezdett a járásbíróval és sértegette. A tűzoltók a garázda embert kidobták. Az albiró azután távozott. Reggel az udvaron vértócsában találták a kéményseprőt. Haldokolva szállították lakására, ahol azt vallotta, hogy Sovány Dezső albiró ölte meg. A kéményseprő belehalt sebeibe.

Sovány tagadja a terhére rótt esetet. Nyomban a kéményseprő vallomása után Szatmárra érkezett. Jelentkezett Rott Ferencz törvénszéki elnöknel, aki az esetről nyomban jegyzőkönyvet vett fel. A járásbíró t szabadon bocsátották. A titokzatos ügyben Morvay törvénszéki vizsgálóbíró, Vajay és Göbl törvénszéki orvosokkal Mátészalkára utazott, ahol a kéményseprő tetemét felboncolják. Sovány bíró közkedvelt ember Mátészalkán.

Csak husvétig

Rendkívül mélyen leszállított árak mellett kaphatók az összes raktáron : levő gyermek-ruhák

BLAU ÁRMIN ÉS TÁRSA Batthyány. utca 2. szám

: A berendezés minden elfogadható árban eladó.

Debreceni piaci árak.

— A vásárfelügyelőség jelentése. —
Az 1909. évi április hó 6-án megtartott
heti vásárok árai:

	K f.	K f.
Buza	27.—	27.60
Kétszeres	22.—	—
Rozs	19.—	—
Árpa	17.—	17.40
Zab	17.—	—
Tengeri szemes	15.—	15.20
Csőves	—	—
Köles	—	—

	100 kg.	K f.	K f.
Szalonna sós	130.—	132.—	—
Szalonna új	128.—	130.—	—
Háj	140.—	142.—	—
Zsir	152.—	—	—
Kihasított sertés	—	—	—
Sertéshus	—	—	—
Széna	9.—	10.—	—
Széna 100 kg. II. r.	8.60	—	—

TÖRVÉNYKEZÉS.

— Szélhámos vőlegény. A tolvajok, betörők és szédelgők érdemes gárdájának nem közönséges kaliberű alakja Kálmán Ferencz hadházi illetőségű fiatalember. A rendőri és csendőri bűnkronikákból előnyösen ismert ifju ma több rendbeli betörés, lopás és csalással vádolva állott a törvényszék előtt, amely nem először, de nem is utoljára alkalmazza büntető paragrafusait a jeles firmára. A múlt év nyarán az érdemes fiatal Hadházon befurakodott Kovács Bálint jómódu gazdaember házába, akinek Sára nevű leányát feleségül akarta venni. A lányt el is jegyezte. Az esküvő előtti napon azonban meglopta és faképnél hagyta. Ezután egy kis körutazást csinált a vidéken és Hajdu, Szabolcs, meg a többi szomszédos vármegyékben egész sereg betörést, lopást és csalást követett el. Miközben pedig javában folyt a nyomozás utána, Nagykárolyban beállott a csendőrséghez lovasznak és az őrsöt is meglopta. Itt azonban rajtavesztett, mert lefülelték. Behozták a debreczeni kir. ügyészség

fogházába, hol azóta vizsgálati fogságban ül. Ügye ma került a törvényszék elé. A tárgyaláson Hoffmann József táblabíró elnökölt. Négy évi 2 havi fegyházra és 20—20 korona pénzbüntetésre ítélték. Az ítéletben megnyugodott s így az azonnal jogerőre emelkedett.

TÁVIRATOK.**Megtámadott miniszteri tanácsos.**

Budapest, április 7. Az éjszaka Bosnyák Zoltán miniszteri osztálytanácsos hazafelé igyekezett, amikor az Erzsébet-köruton egy ember állott elő és pénzt kért. A miniszteri tanácsos meg-sajnálta a rongyos embert s egy koronát adott neki. Ez azonban követelősen lépett fel és megakartá támadni. Erre Bosnyák Zoltán revolvért rántott, amitől az utonálló futásnak eredt, de Bosnyák elfogta és átadta a rendőrnek. Bevitték a hetedik kerületi kapitányságra.

Péter király és a királygyilkosok.

Belgrád, április 7. Nagy feltűnést keltett, hogy Péter király kihallgatáson fogadta Okanovics ezredest, Sándor szerb király egyik gyilkosát. Okanovicsot nemrégiben felmentették állásától s most arról van szó, hogy reaktiválják. Emiatt a hadsereg körében nagy az elkéseregés és rosszalják, hogy a király az összeesküvőkkel keresi az összeköttetést.

Megint határvillongás.

Szerajevó, április 7. A Drina Szerbia felőli partjáról három szerb lovas katona átlőtt a tulsó parton cirkáló magyar csendőrjára. A csendőrök közül nem esett el senkisé, de a lövéseket viszonozták és egy szerb katonát leterítették.

A szultán megszökött titkára.

Konstantinápoly, április 7. Izzet bég, a szultán volt titkára, aki hónapok előtt megszökött, ma ide visszatért.

Husvétii kegyelem.

Pétevár, április 7. A cár husvétra a köz-igazgatási uton elítéltnek kegyelmet ad. Ki-

jelentette még azt is, hogy a rendőrségnek liberális szellemben való újjászervezését is elrendeli.

Egy híres építész tragédiája.

Bécs, április 7. Marmorec Oszkár híres építész, ma atyja sirján agyonlőtte magát. Öngyilkosságának okát nem tudják.

Közgazdaság.**Budapesti gabonatözsde.****(Déli zárlat.)**

Budapest, április 7.

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. Szilárd iránzat mellett 12,000 métermázsa került forgalomba 10 fillérrel drágább áron. Egyéb gabonanemek változatlanok. Idő: szép.

Buza április	14.03—04
Buza májusra	13.79—80
Buza októberre	11.41—42
Rozs áprilisra	9.97—98
Rozs októberre	9.13—14
Zab áprilisra	8.68—69
Zab októberre	—
Tengeri májusra	7.49—50
Tengeri júliusra	7.68—69
Repce augusztusra	14.80—15.—

167—1909. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 28/2 1909. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Goldberger Dávid F. és fiai cég részére 191 kor. 61 fill. tőke, ennek 1908. szeptember hó 10. napjától számítandó 6% kamatai és az eddig összesen 68 kor. 16 fill. perköltség erejéig 1909. évi január hó 14-én bíróság lefoglalt és 1690 koronára becsült üzleti berendezés, rőfös árúk, paplanok és egyéb ingóságok 1909. évi április hó 8-án délután 1/3 órakor kezdetét veendő és alperes cég üzletében Gróf Dégenfel-tér 10. számú háznál megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltek.

Debreczen, 1909. évi március hó 21-én.

Török Péter birói kiküldött.

KISSLING RUDOLF és FIA

csillárgyára

Budapesten, Podmaniczky-utca 31.

Tisztelettel meghívja nagyrabecsült vevőit

A debreczeni iparművészeti kiállításban kiállított csillárai megtekintésére.

Felvilágosításokkal a kiállítás tartama alatt a cégnek helyszínen levő képviselője szolgál.

KALAP-

különlegességek.

Valódi Borsalino és amerikai gyártmány.

Lengyel Samu

uri-divat üzletében.

2752 Kemény és puha kalapok
4 koronától feljebb.

Lefkovits Jakab

Debrecen, Széchenyi-u. 1. sz.

Modern butor raktár

dus választék kiváló izlésű

ebédlő, hálószoba, salon

berendezésekben

legszebb és legjobb kivitelű

vas- és kárpitozott butorok

nagyválasztékban.

Czégre tessék figyelni!

Festék-, lakk- és kencze

szükségletét legolcsóbban

Blumberger Gyulánál

2709

szerezheti be

Hatvan-utca 13-ik szám.

A bőr ápolása kötelesség az egészség érde-
kében s erre legalkalmasabb szer a

Mollitergin,

mely megőrzi a bőr (az arc- és kézbőrnek) üdőségét, hamvasságát, rózsaszínben játszó fehérségét. Megszünteti a kézvrössséget. Az eldurvult, kirepedezett ésszelkifujta arcot vagy kezet, a legrövidebb idő alatt fehérré és puhává tesz! Poudre alá is igen ajánlható!

Hatása gyors és biztos! Mint bőrpoló szer páratlan! Teljesen fémmentes és ártalmatlan! Egy üveg MOLLITERGIN ára 1 K. Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó“-hoz
Debrecenben, Főpiac 31. sz. alatt,
1938 a városházzal szemben.

Donoqán és Somossy Debrecen, Kistemplombazár.

Meglepő szép

tavaszi ujdonságok

érkeztek

női divatkelmékben, Voile de laine,
selyem szövetek, ruha vásznakban.

Óriási választék napernyőkben

Kiadó nyaraló.

Sesta-kerti villa, parkkal ellátva, nagyon közel a helyi vasuti megállóhoz

kiadó.

Értekezni lehet dr. Márton Kálmán ügyvéd urnál.

Molnár Ferencz

Zádor Lajos utóda női divattermében

a legszebb tavaszi ujdonságok.

Gyapju costum és ruha szövetek „Cachemir sois, Schantung“ Bengalin, szines és nyers selymek, Napernyők.

Női és gyermek felöltők

dus választékban megérkeztek.

2742

Női ruhák legújabb divat szerint Készülnek.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉK!

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett :

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Föku, az ásványvizek királya
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuvíz
Baross, vesebaj ellen

Borhegyi, hughajtó
Boholti, üdítő viz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légszőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kászon-Salutaris
Répáti, égvényes ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Sztójkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a ::

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel ::

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Helyi képviselő: HALMÁGYI JÓZSEF. Kapható mindenütt.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvényes, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatású.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható ásványvízkezelésben vagy a Szinye-Lipózi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudóirakpart 8.

!! Ruházkodás !!

Egy korona minden női kalap alakítása és díszítése

Ristemplom-bazár

RÓZSÁNÁL.

Női és leányfelöltők, blousok legnagyobb választékban és mérték szerint készülnek

Ristemplom-bazár

RÓZSÁNÁL.

Női angol aljak raktáron 5 koronától feljebb és mérték szerint saját kelméből is készül

Ristemplom-bazár

RÓZSÁNÁL.

Valódi brünni szövetek

az 1909. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona.
3.10 m. hosszú	1 szelvény	10 korona.
teljes férfiruhához	1 szelvény	12 korona.
(habát, nadrág és mellény)	1 szelvény	15 korona.
elégendő csak	1 szelvény	17 korona.
	1 szelvény	18 korona.
	1 szelvény	20 korona.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20 K.-ért, szintúgy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkangarát stb. gyári áron küld a mint megfizethető és szolid cég mindenütt ismert posztgyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, amelyeket a magánvevő élvez, ha szövetségületét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahű, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

M-i-i-t? — Papa megengedte! Hisz valódi Jakobi-féle Antinicotin cigarettahüvelyek fadobozban!!

Figyelem! Csakis a „JAKOBI” jelzéssel valódi Minden doboz egy érdekes művészkartyát tartalmaz

Telefon 5.

Telefon 5.

Aratógépeket,

kévékötő, marokrakó és fűkaszállókat a legteljesebb felelősség és kedvező fizetési feltételek mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos, díjmentesen felszereli és munkába állítja. Ajánlja továbbá saját talmányu szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért darabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel: **Bagi István.**

2266

Kaba.

Tessék ajánlatot kérni.

KOVALD PÉTER ÉS FIA

cs. és kir. szabadalm. kelme- és szörmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37-IK SZÁM.

Megbizói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy cégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

SCHWARTZ R. Debrecen

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, díszítő és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke és végáruk, szörmék stb. vegytisztítását és festését.

Ugyiszintén ágytollak tisztítását és fehéreneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos árairól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízást kér a

KOVALD PÉTER ÉS FIA cég.

Elegáns facon!

Heti gyártás 15,000 pár.

Cipőárúinkat

Honi ipar.

Kivonat árjegyzékünk egyes cikkeiből.

Honi ipar.

Férfi cugos cipő, erős bőrből	kor. 6.60
Férfi fűzős cipő, kitűnő Box-bőrből	9.—
Férfi fűzős cipő, valódi Box-Calf-ból, kedvelt sétánycipő	12.—
Férfi fűzős cipő, legfinomabb Chevauxból, igen könnyű, Goodyear varrott	12.50
Férfi cugos tisztító cipő, legfinomabb Chevauxból, sima	13.—
Férfi gombos cipő, I-a Chevauxból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	14.—
Férfi hegymászó cipő, legjobb Box-Calfból, American Style	16.—

Legnagyobb választék fél-, házi és gyermekcipőkben. ● Kizárólag magyar gyártmány.

„TURUL” cipőgyár részv.-társ. debreceni főraktára Piac-utca 48.

Kitűnő hírnevünket szolid alapelveinknek köszönhetjük.

Legnagyobb választék

1200 munkás és hivatalnok.

a cipő talpába bélyegzett gyári védjegy és a szabott alacsony és versenyképes árak mellett adjuk el.

Különlegesség „Goodyear Welt” árukban. A jelenkor. elismert legjobb minősége.

Női fűzős cipő, erős bőrből	kor. 6.—
Női gombos cipő, box bőrből	8.50
Női fűzős cipő, fekete Box-bőrből, igen szolid kidolgozású	8.—
Női fűzős cipő, I-a Box-Calf-ból, nagyon elegáns, Goodyear varrott	11.50
Női gombos cipő, legfin. Chevauxból, Goodyear varrott, elegáns facon	12.50
Női fűzős cipő Chevaux bőrből igen szolid kidolgozású	8.50
Női cipő fűzős a legfinomabb Chevaux bőrből Goodyear varrott	12.50

Legnagyobb választék fél-, házi és gyermekcipőkben. ● Kizárólag magyar gyártmány.